

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	37101 Історія та археологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	032 Історія та археологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	37101
Назва ОП	Історія та археологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Шніцер Ігор Омелянович, Ткаченко Вадим Олексійович, Докашенко Галина Петрівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	23.09.2020 р. – 25.09.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/032/37101-history-and-archeology.pdf>

Програма візиту експертної групи <http://www.history.univ.kiev.ua/asp-ta-dok/naqa-2020/>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-наукова програма 032 «Історія та археологія» та організований відповідно до неї в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка освітній процес відповідають критеріям акредитації освітніх програм третього рівня вищої освіти. Найвні пропозиції мають рекомендаційний характер і не знижують загальної позитивної оцінки представленої ОП. Реалізація ОП ґрунтується на багаторічному досвіді науково-педагогічних працівників історичного факультету з підготовки кандидатів та докторів наук у галузі історичних наук. Кадрове, матеріально-технічне, методичне забезпечення створили можливості для успішної реалізації ОП. Представлена освітньо-наукова програма забезпечує повноцінну освітню і наукову підготовку здобувачів.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Київський національний університет імені Тараса Шевченка – визнаний в Україні і світі осередок наукової думки та освіти, з-поміж перших його структур було історико-філологічне відділення філософського факультету. На сьогодні в університеті існує 59 наукових шкіл, зокрема в галузі історії – Актуальні проблеми давньої та нової історії, Наукова школа істориків-міжнародників, Трансформації в українському суспільстві новітньої доби, Політичні партії та суспільно-політичні рухи в Україні, Історіографія та джерелознавство (http://asp.univ.kiev.ua/doc/Science_schools.pdf). Становлення цих напрямів стало можливим завдяки значному кадровому потенціалу та виваженій кадровій політиці, забезпеченню високої якості освіти та наукових досліджень, їх нерозривної інтеграції і поєднання з інноваційною діяльністю, атмосфері взаємоповаги та доброзичливості між викладачами та здобувачами. Унікальність представленої ОП полягає в її різноманітності, всебічності пізнання історичного процесу. Про високий рівень освітньої програми свідчить також і факт навчання на ній здобувачів-іноземців. Експертна група внаслідок ознайомлення з документальною складовою та за результатами проведених відеоконференцій засвідчує реальну спроможність ЗВО та історичного факультету організувати відповідні разові спеціалізовані вчені ради для атестації аспірантів, які проходять підготовку за ОНП «Історія та археологія».

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони та відповідні рекомендації співвідносяться з тими новими аспектами в організації освітнього процесу в українських ЗВО, які впроваджуються протягом новітнього періоду та характеризуються процесом активного накопичення власного досвіду та творчого використання зарубіжного: • удосконалення системи модернізації ОП із залученням усіх зацікавлених сторін, зокрема ширшого запровадження на практиці заходів щодо залучення здобувачів вищої освіти до процесу модернізації; • залучення до процесів академічної мобільності максимально ширшого кола здобувачів вищої освіти; • активізація та урізноманітнення варіантів спільних наукових розвідок НПП, зокрема наукових керівників, із здобувачами.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Аналіз цілей ОП засвідчив, що вони співзвучні з основними положеннями Стратегічного плану розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка на період 2018-2025 рр., затвердженого Вченою радою Університету 25 червня 2018 року (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Development-strategic-plan.pdf>), в основі якого – завдання формування широкого світогляду здобувачів освіти відповідно до сучасних тенденцій розвитку інформаційного суспільства та утвердження національних, культурних і загальнолюдських цінностей як важливої передумови розвитку держави. Вищеназваний план чітко визначає виклики, можливості, загрози, перспективи розвитку університету. Відповідно до плану ОП акцентує увагу на підготовці висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого в європейський та світовий науково-освітній простір фахівця, здатного до самостійної дослідно-інноваційної, науково-організаційної, педагогічно-організаційної та практичної діяльності в галузі історичної науки, архівної справи, викладацької роботи у ЗВО, тобто, автори ОП конкретизують загальну мету діяльності університету у визначеній предметній сфері.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Цілі та програмні результати навчання ОП відображають інтереси стейкхолдерів. Під час зустрічі з гарантом, роботодавцями та внаслідок порівняльного аналізу ОП 2016 р. та ОП 2018 р. експерти переконалися в наявності змін у напрямку чіткого узгодження з вимогами НРК (9-й рівень), конкретизації компетентностей (інтегральна компетентність, загальні компетентності, фахові компетентності) та програмних результатів навчання, а також відповідно до нової форми опису ОП, затвердженої в КНУТШ. ОП 2018 р. отримала схвальне сприйняття стейкхолдерів в особі зовнішніх рецензентів: представників академічної спільноти – Л.А. Дубровіної, чл.-кор. НАН України, директора Інституту рукопису НБУ ім. В.І. Вернадського; Г.М. Надтоки, д.іст. наук., проф., завідувача кафедри всесвітньої історії історико-філософського факультету Київського університету ім. Б. Грінченка; представників роботодавців – В.В. Солошенко, заступника директора з наукової роботи ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»; Л.В. Рибченко – заступника генерального директора з питань розвитку і комунікації Національного музею історії України у Другій світовій війні; В.С. Тилищака – заступника голови Українського інституту національної пам'яті; А.А. Когута – директора Галузевого державного архіву СБУ. Експерти відзначають позитивну динаміку розвитку ОП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Урахування тенденцій розвитку спеціальності та ринку праці, а також галузевого контексту знайшло відображення у формулюваннях програмних результатів навчання (ПРН-3, ПРН-8, ПРН-11, ПРН-13-15, ПРН-3), які націлюють на досягнення високого професійного рівня в історичній галузі, відповідність сучасним вимогам викладацької діяльності. Київський національний університет, як один із провідних ЗВО країни, готує кадри для всієї держави, орієнтуючи їх на роботу в різних навчальних закладах. Випускники університету здатні підсилити викладацький колектив інших закладів вищої освіти, зокрема регіональних. Регіональний контекст простежується також у спрямуванні наукових пошуків здобувачів вищої освіти на вивчення питань історичної регіоналістики. У поданій на акредитацію ОП акумулювано досвід вітчизняних освітянських на наукових закладах, зокрема в тематиці дослідницьких тем, в організації дослідницької складової, наприклад, в методиці архівно-пошукової та архівно-евристичної роботи, у формуванні комунікаційних компетентностей через організацію публічних наукових заходів. Навчання на ОП здобувачів – громадян інших країн – наочно демонструє привабливість освітньо-наукової програми КНУТШ.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній. Програмні результати навчання відповідають Національній рамці кваліфікацій для 9-го кваліфікаційного рівня. Всі окреслені знання, розуміння, застосування знань і розумінь, формулювання суджень представлені в ОП, подані університетом відомості самооцінювання засвідчують відповідність основних положень НРК та ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Цілі ОП відповідають положенням Стратегії університету; Позитивна динаміка розвитку освітньо-наукової програми на основі порівняльного аналізу ОП 2016 р., ОНР 2018 р. ; Врахування галузевого та регіонального контексту при формулюванні цілей та ПРН; Врахування тенденцій розвитку сучасного історичного знання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Рекомендуємо взяти до уваги й ширше застосовувати досвід зарубіжних ЗВО у формуванні навичок організації грантової діяльності.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Згідно з наведеними даними можемо стверджувати, що Критерій 1 відповідає рівню А, висловлені рекомендації не знижують його зразкового характеру.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній. Навчальний план за цією ОП не змінювався з моменту її започаткування, з 2016 року. Обсяг навчального навантаження – 40 кредитів ЄКТС (відповідна норма законодавства 30–60 кредитів), які розподілено на три групи: нормативна частина – 20 кредитів, вибір факультету/інституту – 8 кредитів, вільний вибір аспіранта – 12 кредитів. Обов'язкові складові освітньо-наукової програми аспірантури подано таким чином: освітня складова, за якою аспірант проводить дослідження, – Методологія історичних і археологічних досліджень – 5 кредитів (за нормою щонайменше 12 кредитів ЄКТС); освітня складова, що формує загальнонаукові компетентності, – Філософія науки та інновацій – 7 кредитів (за нормою щонайменше 4-6 кредитів ЄКТС); освітня складова з набуття універсальних навичок дослідника частково представлена в одному з розділів дисципліни «Філософія науки та інновацій» (за нормою щонайменше 6 кредитів ЄКТС); освітня складова, що формує мовні компетентності іноземною мовою, – 6 кредитів – Академічне письмо англійською мовою, Сучасний фаховий історіографічний дискурс англійською мовою (за нормою щонайменше 6-8 кредитів ЄКТС), асистентська практика – 10 кредитів, тобто на нормативні дисципліни, включно з практикою, відведено 28 кредитів. До цієї групи освітніх компонент експертною групою віднесено й дисципліни вибору факультету/інституту, які подано для обов'язкового вивчення всіх здобувачів (саме так дисципліни подано і в описі ОП). На освітні компоненти вибіркової частини виділено 12 із 40 кредитів ЄКТС, що складає 33,19 % (за нормою щонайменше 25%). Дисципліни вільного вибору аспіранта складаються з 3-х дисциплін по 4 кредити кожна, які здобувач обирає з двох наведених переліків – одна дисципліна з переліку 1 (37 дисциплін загально університетського рівня) та дві дисципліни з переліку 2 (17 дисциплін), який формує історичний факультет. Таке співвідношення надає можливість здобувачу здійснити вільний вибір, однак нормативна частина вимагає додаткового унормування відповідно до вимог чинного законодавства щодо навчального навантаження для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Навчальні дисципліни викладаються послідовно й логічно, що дає можливість поступово формувати загальні та фахові компетентності. Програмні результати навчання досягаються обов'язковими освітніми компонентами, вибіркові освітні компоненти вдосконалюють, розширюють, поглиблюють наявні програмні результати навчання, не формуючи нових.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Основним фокусом освітньої програми визначено проведення досліджень у галузі гуманітарних наук зі спеціальності 032 – Історія та археологія, а особливістю програми – обов'язкова асистентська (педагогічна) практика на профільній кафедрі. Зміст освітньої програми відповідає цьому визначенню завдяки поєднанню академічної, дослідницької та прикладної складових. Аналіз ОП, навчального плану, інших матеріалів, зокрема тематики досліджень здобувачів, зустрічі з академічним персоналом та здобувачами засвідчили спрямованість наукових пошуків на актуальні проблеми історії України, всесвітньої історії, археології, історіографії та джерелознавства.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Процес формування індивідуальної освітньої траєкторії розроблено та закріплено в таких документах університету: «Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>) та «Положення про порядок реалізації студентами КНУТШ права на вільний вибір навчальних дисциплін» ([http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poriadok_vyboru_dyscyplin_03_12_2018\).PDF](http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poriadok_vyboru_dyscyplin_03_12_2018).PDF)). Практична реалізація Положень, на думку експертів, надає широкий формат вільного вибору здобувачів як із дисциплін професійного спрямування, так і з загальноосвітніх та психолого-педагогічних. Під час проведення відеозустрічі здобувачі засвідчили відсутність зауважень щодо можливостей вільного вибору і процесу забезпечення його організації. Обсяг вибіркового дисциплін відповідає законодавству – 33,19%. Зміст вибіркового дисциплін відповідає спрямованості наукових розвідок здобувачів, зокрема, курс з античної історії, курси з актуальних проблем археології, етнології, курси з джерелознавчих та історіографічних засад дослідження; враховує майбутню професійну сферу, наприклад, Професійно-педагогічна компетентність викладача ВНЗ; дозволяє набути комунікаційних навичок, наприклад, Наукова комунікація, Практична риторика тощо. Наявний каталог вибіркового дисциплін (<blob:https://office.naqa.gov.ua/4bbf56c0-a6f1-467b-adae-4631365d63d8>) надає можливість удосконалити академічні, дослідницькі, педагогічні навички здобувачів.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Науково-педагогічна практика регламентується «Положенням про асистентську педагогічну практику аспірантів /ад'юнктів Київського національного університету імені Тараса Шевченка». Введено в дію наказом ректора від 28.05.2020 р. № 162 (http://asp.univ.kiev.ua/doc/OND/Pedagogical_practice_2020.pdf), організовується на основі Програми асистентської педагогічної практики аспірантів 2015 р. (<https://drive.google.com/file/d/1i-2qMRJyGqDUPR2iGsWJh4Htxp4hNO4u/view>). Метою асистентської педагогічної практики аспірантів визначено оволодіння аспірантами сучасними методами, формами та засобами навчання, формування в них на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань із базових психолого-педагогічних дисциплін, професійних навичок та вмінь для вирішення конкретних навчально-виховних задач в умовах реального педагогічного процесу, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності. Про роль та місце науково-педагогічної практики свідчать такі факти: згідно з матрицею відповідності ПРН компетентностям ОП 9 із 22 компетентностей забезпечуються саме під час проходження практики, згідно з матрицею забезпечення ПРН відповідними компонентами ОП формує 6 із 15 програмних результатів навчання і складається з навчально-методичної та наукової роботи, а також аудиторного навантаження обсягом 50 годин. На ці об'ємні завдання виділено 10 кредитів ЄКТС. Експертна група засвідчує як позитивне проведення тренінгу напередодні практики «Сучасні технології у вищій освіті», про що нас було поінформовано під час проведення відеоконференції з адміністративним персоналом та сервісними структурними підрозділами керівником Науково-методичного центру організації навчального процесу – А. П. Гожик, й що було підтверджено здобувачами ОП.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок за цією ОП відбувається через нормативні та варіативні освітні компоненти в аудиторному форматі, зокрема представлені спеціальні вибіркові дисципліни (Наукова комунікація, Технології впливу в діловій комунікації, Психологія спілкування та ін.), в організації самостійної роботи, в проведенні науково-педагогічної практики. Значні можливості для їх формування надає безпосередньо історичний матеріал, зокрема, визначення ролі окремих історичних діячів завдяки наявності у них певних соціальних навичок. Спілкування зі здобувачами ОП, Наукового товариства студентів та аспірантів, представниками студентського Парламенту засвідчило наявність, наприклад, навичок комунікації, ініціативність, уміння працювати в колективі, в команді, відповідальність.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт наразі відсутній. З метою визначення професійних завдань в університеті використано положення Постанови КМУ «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23 березня 2016 року № 261.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Засадничою ознакою визначення фактичного навантаження є студентоцентрикований підхід та реалістичність його виконання. Аудиторне навантаження, обсяг та форми організації самостійної роботи відповідають нормативним документам та забезпечують успішність засвоєння знань, умінь та навичок. У робочих програмах навчальних дисциплін містяться детальні таблиці (розділ 5), які відображають співвідношення результатів навчання за дисципліною з методами поточного (тестування, модульні контролі, усне опитування, перевірка самостійно виконаних письмових робіт) та підсумкового оцінювання, а також навпроти кожного результату навчання зазначена його відсоткова вага у підсумковій оцінці за дисципліною. В розділі 7 кожної РПНД наводяться форми оцінювання, що застосовуються під час поточного (семестрового) та підсумкового контролю, вказано критичний та рекомендований мінімум допуску до іспиту. В цьому ж розділі РПНД (7.2) перераховано критерії оцінювання для кожної форми поточного й підсумкового контролю та вказано кількість балів, яку може набрати здобувач за відповідність виконаного ним завдання конкретному критерію. Згідно з навчальним планом, самостійна робота складає 60% від усього навчального навантаження. У Відомостях самооцінювання надано таку інформацію: «В КНУТШ співвідношення обсягу окремих компонентів ОНП із фактичним навантаженням визначається колегіальним рішенням проектної групи ОНП та узгоджується з науково-методичною комісією та, за потреби, вченою радою історичного факультету. Водночас, до уваги під час прийняття такого рішення береться п. 4.4 «Положення про організацію освітнього процесу в КНУТШ», згідно з яким обсяг часу, відведений на самостійну роботу в ході вивчення дисципліни, для здобувачів за ОНП третього рівня має становити від 75 до 85%». Здобувачі вищої освіти на зустрічах не висловлювали зауважень щодо такого підходу.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За цією ОП підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Структура та зміст ОП загалом відповідають вимогам законодавства в аспекті загального обсягу освітніх компонент нормативної та вибіркової частини, реальності навантаження здобувачів вищої освіти, формування програмних результатів навчання; освітні компоненти в цілому відповідають предметній області ОП, надають можливість здобувати соціальні навички, компетентності майбутньої професійної діяльності, зокрема дослідницької, створено можливості для реальної реалізації індивідуального вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Унормування потребує навчальний план запропонованої ОП в аспекті дотримання вимог законодавства щодо навчального навантаження для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Відсутній навчальний план заочної форми, однак, згідно даних таблиці контингенту на 2019-2020 навчальний рік, на програмі навчається здобувач заочної форми навчання.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Критерій 2 загалом відповідає рівню В, унормування потребує положення п.п. 2.1 у вказаному аспекті. Наявність здобувача заочної форми навчання ставить питання про наявність навчального плану для здобувачів вказаної форми навчання.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОП оприлюднені на офіційному веб-сайті (<http://www.history.univ.kiev.ua/vstup-do-asp/>), де розміщено презентацію «Вступна кампанія 2020. Аспірантура» (автори: проректор з наукової роботи Жилінська О.І і методист відділу підготовки та атестації науково-педагогічних кадрів Таланкіна С.В.), яка містить чітку та зрозумілу інформацію - Правила прийому до аспірантури (2020 р.), етапи вступної кампанії, перелік документів, послідовність складання вступних іспитів тощо. Факт ознайомлення вступника з Правилами прийому до аспірантури фіксується в заяві вступника і підтверджується його особистим підписом під час подання заяви.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Вступні випробування для здобуття доктора філософії в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка містять три позиції: зі спеціальності (в обсязі стандарту вищої освіти магістра з спеціальності 032 «Історія та археологія»); додаткові вступні випробування (в разі необхідності) для осіб, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності); з іноземної мови за програмою, яка відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Особливості ОП «Історія та археологія» враховуються також Порядком нарахування додаткових балів за навчальні/наукові досягнення: перемога у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, II туру Всеукраїнських олімпіад із відповідної галузі знань, спеціальності; наявність наукових публікацій у зарубіжних виданнях, міжнародних наукометричних базах даних (Scopus, Web of science, для соціогуманітарних Sorpenicus) з обраної галузі знань, у фахових виданнях з обраної галузі знань, спеціальності; наявність рекомендації поточного року до вступу в аспірантуру вченою радою вищого навчального закладу або наукової установи; успішне закінчення вищого навчального закладу з дипломом магістра (спеціаліста) з відзнакою (<http://www.history.univ.kiev.ua/vstup-do-asp/>). Особливості ОП також засвідчено у вимогах до дослідницької пропозиції, підготовлених НПП історичного факультету, зокрема вимоги до наявності наступних структурних частин: - формулювання наукової проблеми; - актуальність тематики; - історіографія проблеми; - джерельна база дослідження, потенційні джерела первинної інформації та ін. (<https://drive.google.com/file/d/1gneKDbAwWMrDxEa3Mm-gWFec4lal7UO5/view>) Експертною групою проаналізовано програму вступного іспиту зі спеціальності, яка містить значний обсяг питань загальноісторичного контексту з вітчизняної та всесвітньої історії, а також орієнтовні питання до іспиту. Програма затверджена Вченою радою історичного факультету у лютому 2020 р. (https://drive.google.com/file/d/1XoBaamOOSxTleg55Cxr6_nYLw5xzZ5V/view) Під час перегляду експертами наявних спецкурсів за ОП «Історія та археологія» та онлайн-зустрічами з фокус-групами було відмічено, що дисципліни вільного вибору орієнтовані на розширення загального світогляду та ґрунтовну підготовку майбутніх докторів філософії, поглиблення їхніх базових знань із методології, історіографії, презентації наукових досліджень за їхніми дисертаційними темами тощо. Переглянути у вільному доступі дисципліни ОП «Історія та археологія» для здобуття ступеня доктора філософії можна за відповідним посиланням на сайті історичного факультету в розділі «Вступ до аспірантури» – «Опис освітньо-наукової програми та робочі програми навчальних дисциплін» (<http://www.history.univ.kiev.ua/vstup-do-asp/>).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, регламентуються наступними університетськими документами - «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУТШ» (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk), «Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (розділ 11) (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>), «Порядком поновлення та переведення здобувачів вищої освіти» (<http://vstup.univ.kiev.ua/userfiles/files/instruction.pdf>). Організаційний аспект питання регулює загально університетський підрозділ – Відділ академічної мобільності (<http://mobility.univ.kiev.ua/>), що надає інформацію для всіх здобувачів освіти про наявні актуальні міжнародні програми та відповідає за організацію та контроль міжнародних програм та академічної мобільності університету. У відео конференції із адміністративним персоналом та сервісними структурами взяли участь начальник цього відділу Соболевська Л.С. та представник відділу від історичного факультету Корнієнко А.Ю., які ознайомили з напрямками роботи. Практики застосування вказаних правил на цій ОП не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, згідно поданих відомостей про самооцінювання, поки що не здійснюється визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, з огляду на відсутність регуляторних актів центральних органів виконавчої влади, передбачених законом «Про вищу освіту» в цій сфері. Цю інформацію засвідчив на відеоконференції з керівництвом ЗВО проректор з науково - педагогічної роботи професор Бугров В.А. Отже, випадків визнання сертифікатів неформальної освіти на даній ОП не було. Звернень з боку здобувачів до адміністрації з цього питання не зафіксовано.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Зрозумілість та доступність Правил прийому до аспірантури; врахування особливостей освітньо-наукової програми; чіткість в організації вступної кампанії.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Зауваження технічного характеру (відсутність підпису, дат тощо).

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Експертна група з'ясувала, що інформацію подано коректно та по суті питань.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Підготовка здобувачів вищої освіти ступені доктора філософії за даною ОНП регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf). Розділ 4 Положення передбачає застосування таких форм навчання: лекції та семінари, самостійна робота, консультації з викладачами. Відповідні форми та методи навчання зазначені у робочих програмах навчальних дисциплін, за якими здійснюється навчання здобувачів за ОНП. На ОНП відповідність методів навчання і викладання принципам академічної свободи забезпечується як для науково-педагогічних працівників, так і для здобувачів наукового ступеню «доктор філософії». Зокрема, викладачі на власний розсуд розробляють робочі навчальні програми дисциплін, самостійно формують структуру навчальної дисципліни, визначають результати навчання за дисципліною, обирають методи навчання, базуючись на вимогах ОНП та навчального плану. Позитивно, що вони не обмежені в питаннях тлумачення навчального матеріалу. Щодо здобувачів, то вони відповідно до принципів академічної свободи, самостійно формулюють предмет і тему свого дисертаційного дослідження.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформування здобувачів щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання на ОНП відбувається на першому році навчання під час організаційних зустрічей із викладачами та керівництвом програми. Здобувачі мають можливість ознайомитися із цілями, змістом та програмними результатами навчання, порядком та критеріями оцінювання дисциплін у робочих програмах навчальних дисциплін. Вони є у вільному доступі на сайті історичного факультету (<http://www.history.univ.kiev.ua/vstup-do-asp/programms/>). Крім того, їх зміст доводиться до здобувачів на початку семестру на першому занятті за дисципліною. Відповідно до побажань здобувачів, висловлених в опитуванні, було також створено Telegram-канал «PhD історичного КНУ», за допомогою якого адміністрація факультету може оперативним чином доносити важливу для здобувачів інформацію. Здобувачі ОНП під час зустрічі з

членами експертної групи підтвердили зрозумілість цілей, змісту, програмних результатів навчання та критеріїв оцінювання, а також можливість завчасно із ними ознайомитися.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Дослідницька робота займає наріжне місце у процесі підготовки здобувачів даної ОНП. Навчальний план ОНП містить дисципліни, що дозволяють здобувачам отримати достатні теоретичні та практичні знання для самостійного провадження досліджень. Обов'язкові освітні компоненти ОНП спрямовані на розвиток загальних і фахових компетентностей та формування програмних результатів навчання, які необхідні здобувачам в ході роботи над фаховими публікаціями та дисертацією. Під час формування завдань для самостійної роботи обов'язкових та вибіркового освітніх компонентів викладачі переважно використовують індивідуальний підхід та формулюють завдання для конкретного здобувача з прив'язкою до теми його дисертаційного дослідження. Здобувачі за даною ОНП мають можливість та беруть активну участь у наукових заходах, в т.ч. за кордоном, публікують наукові статті. Для оптимізації наукової діяльності в КНУТШ діють Наукове товариство студентів і аспірантів (http://shv.univ.kiev.ua/uk/pages/about_ntsa) та Рада молодих вчених (<http://rmn.knu.ua/regulations-rmn/>), основним завданням яких є консультативна підтримка в питаннях науково-дослідної діяльності аспірантів та молодих вчених. Звіт за дослідженням слухачів PhD у КНУТШ свідчить, що в середньому у слухачів програми є потреба мати зовнішніх консультантів. Це не свідчить про недостатній рівень кваліфікації наукових керівників, а є наслідком того, що теми проєктів є досить інноваційними (<file:///C:/Users/User/Desktop/%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2%20%D0%B0%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F/43eb31cf-26f3-4476-965f-0826ea0fc7f2.pdf>).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Згідно існуючої в КНУТШ практики, робочі програми навчальних дисциплін регулярно оновлюються – вони пролонгуються не більше як два роки поспіль, після чого викладачі повинні переглянути та оновити зміст навчальних дисциплін. Внесення змін до робочих програм навчальних дисциплін відбувається за чіткою процедурою: викладач розробляє проєкт робочої програми, далі відбувається її розгляд та затвердження на кафедрі, після – на засіданні науково-методичної комісії історичного факультету. Остаточна програма розглядається і затверджується деканом факультету або заступником декана із науково-навчальної роботи. Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в КНУТШ», викладачі самостійно розробляють робочу програму й тематику лекцій. Зі слів гаранта даної ОНП, вона має право узгоджувати з викладачем відповідність робочих програм навчальних дисциплін до компетентностей та програмних результатів навчання ОНП. Під час дистанційної акредитації було підтверджено, що викладачі, задіяні в даній ОНП, оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі. Зокрема, Г. Казакевич, викладач дисципліни «Сучасний фаховий історіографічний дискурс», є головним редактором фахового періодичного видання «Текст і образ: актуальні проблеми історії мистецтва», завдяки чому відстежує інновації в історичній галузі. Р. Терпиловський, співавладач обов'язкової дисципліни «Методологія історичних і археологічних досліджень» та розробник вибіркового дисциплін є практикуючим археологом, а тому не лише знайомий з новими тенденціями у галузі історичних та археологічних досліджень, а й має значний практичний досвід. Не було виявлено практики корегування змісту робочих програм навчальних дисциплін на основі рекомендацій роботодавців.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Здобувачі та викладачі КНУТШ користуються можливостями програм академічної мобільності для навчання або стажування за кордоном. Для координації цієї діяльності в КНУТШ діє Відділ академічної мобільності (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=27&lang=uk), який поширює інформацію про гранти та програми академічної мобільності, здійснює документальний супровід та консультування студентів і здобувачів, поглиблює співпрацю з міжнародними фондами і проєктами тощо. Здобувачі за даною ОНП мають можливість користуватися програмою Erasmus+, а також грантовими стипендіальними програмами для молодих вчених. Представники академічного персоналу регулярно стажуються за кордоном, зокрема в Університеті Миколая Коперника в м.Торунь, Польща. КНУТШ регулярно приймає за програмами мобільності закордонних викладачів, які читають лекції для студентів та здобувачів історичного факультету. Здобувачі ОНП підтвердили, що такі гостьові лекції до карантину відбувалися 1-2 рази на семестр. Також є практика тематичних міні-курсів, що також проводяться гостьовими лекторами.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Викладачами ОНП враховуються потреби здобувачів при виборі форм та методів навчання. Самостійна робота як форма навчання нерозривно пов'язана із лекційними та практичними заняттями. Сформована ефективна система контролю якості освітнього процесу. Відповідність методів навчання і викладання на ОНП принципам академічної свободи забезпечується як для науково-педагогічних працівників, так і для здобувачів наукового ступеню «доктор філософії». Викладачі обов'язкових та вибіркових освітніх компонентів регулярно оновлюють зміст навчальних дисциплін. При цьому вони враховують не тільки нові тенденції у галузі історичних та археологічних досліджень, але й власний практичний досвід. Чітко прописаний порядок та критерії оцінювання у межах окремих освітніх компонентів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

При корегуванні змісту робочих програм навчальних дисциплін варто враховувати рекомендації роботодавців. Спостерігається невелика залученість здобувачів за даною ОНП в програми академічної мобільності Erasmus+. Рекомендовано збільшити активність ОНП у цьому напрямку.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми і методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання, відповідають студентоцентрованому підходу та принципам академічної свободи. Учасники освітнього процесу вчасно отримують усю необхідну інформацію, яка є доступною та зрозумілою. Викладачі оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у галузі історії та археології.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Контрольні заходи оцінювання здобувачів вищої освіти за ОНП «Історія та археологія» регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>). Основними видами контролю освітнього процесу є поточний та підсумковий. Поточний контроль, що здійснюється під час лекцій та практичних занять і семінарів, має на меті перевірку засвоєння здобувачами пройденого матеріалу та завдань, виконаних під час самостійної роботи. Підсумковий контроль за ОНП здійснюється у двох формах: 1) семестровий контроль у формі іспиту в обсязі навчального матеріалу, що визначений навчальною програмою дисципліни; 2) атестація здобувачів освіти у формі комплексного іспиту зі спеціальності «032 Історія та археологія», передбаченого навчальним планом та структурно-логічною схемою ОНП. Розділ 7 «Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ» конкретизує основні засади і принципи оцінювання, яких мають дотримуватися у своїй діяльності викладачі, зокрема об'єктивність, відкритість, доступність та зрозумілість методики оцінювання тощо. Оцінювання в КНУТШ здійснюється за єдиною 100-бальною шкалою (60 балів на поточний контроль і 40 – на підсумковий, якщо мова йде про іспити). Відповідно до наказу ректора КНУТШ №729-32 від 11.08.2017 (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_Form_Doc-729-32_11-08-2017.pdf) та додатку 6 (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Dod6_Instr_rob_prog.pdf) до нього, визначено, що в робочих програмах навчальних дисциплін вказуються всі види робіт та форми їх контролю й оцінювання із зазначенням результатів навчання, які на них мають бути оцінені, а також кількість балів або відсоток у підсумковій оцінці та пороговий рівень позитивної оцінки. Як наслідок, у робочих програмах навчальних дисциплін містяться детальні таблиці (розділ 5 РПНД), які відображають співвідношення результатів навчання за дисципліною з методами поточного (тестування, модульні контролю, усне опитування, перевірка самостійно виконаних письмових робіт) та підсумкового оцінювання, а також навпроти кожного результату навчання вказується його відсоткова вага у підсумковій оцінці за дисципліною. В розділі 7 кожної робочої програми навчальної дисципліни наводяться форми оцінювання, що застосовуються під час поточного (семестрового) та підсумкового контролю, вказано критичний та рекомендований мінімум допуску до іспиту. В цьому ж розділі робочі програми навчальних дисциплін (7.2) перераховані критерії оцінювання для кожної форми поточного й підсумкового контролю та вказана кількість балів, яку може набрати здобувач за відповідність виконаного ним завдання конкретному критерію. Всі робочі програми навчальних дисциплін доступні в електронній формі на сайті історичного факультету (<http://www.history.univ.kiev.ua/vstup-do-asp/programms/>).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти за третім рівнем для спеціальності «032 Історія та археологія» відсутній. Наявні в ОНП форми атестації здобувачів відповідають вимогам до підготовки докторів філософії, зазначених у «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти» (постанова КМУ №261 від 23.03.2016) і «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (постанова КМУ №167 від 06.03.2019), та мають засвідчити завершення Індивідуального плану виконання освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії. Атестація виконання освітньої частини ОНП проводиться у формі комплексного іспиту зі спеціальності. Програма іспиту затверджується вченою радою історичного факультету та оприлюднюється на сайті факультету у вільному доступі. Атестація виконання наукової частини ОНП проводиться у формі фахового семінару за участю двох рецензентів, які мають констатувати готовність здобувача до захисту шляхом проведення попередньої експертизи дисертації та наукових публікацій. Рецензенти надають здобувачеві висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. Відзначимо, що звіт за дослідженням слухачів PhD у КНУТШ свідчить, що 20% респондентів заявили про не достатню поінформованість про підготовку до захисту та саму процедуру захисту дисертаційного проєкту (file:///C:/Users/User/Desktop/%Do%9A%Do%B8%D1%97%Do%B2%20%Do%Bo%Do%BA%D1%80%Do%B5%Do%B4%Do%B8%D1%82%Do%Bo%D1%86%D1%96%D1%8F/43eb31cf-26f3-4476-965f-0826eaofc7f2.pdf).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів чітко регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>), який оприлюднений на сайті Науково-методичного центру організації навчального процесу КНУТШ. Оцінювання здобувачів проводиться більш ніж одним оцінювачем, а у випадку виникнення конфлікту інтересів оцінювачі мають можливість не брати участь в оцінюванні. Критерії і методи оцінювання, висвітлення оцінок оприлюднюються заздалегідь. Здобувачі мають право оскаржувати результати оцінювання. За період існування ОНП випадки необ'єктивного оцінювання, конфлікту інтересів та оскарження результатів з цих приводів не траплялися. Об'єктивність та неупередженість екзаменаторів під час складання іспитів за даною ОНП було підтверджено здобувачами під час зустрічі з членами експертної групою. У «Положенні про організацію освітнього процесу у КНУТШ» чітко прописаний порядок повторного проходження контрольних заходів. Повторно проходити семестрове оцінювання дозволяється здобувачу, який отримав не більше двох незадовільних оцінок; при цьому перескладати кожен дисципліну він може двічі – спершу викладачу, вдруге – комісії, створеній деканом факультету. Допускається повторне складання семестрового контролю у випадку порушення процедури оцінювання, або за індивідуальним графіком з поважних причин. З 2016 року випадків застосування подібних процедур на ОНП не виявлено. У КНУТШ передбачено порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів. Він регламентується низкою документів, які застосовуються в залежності від конкретної ситуації. Зокрема, Додаток до Правил прийому до КНУТШ «Положення про апеляційну комісію» (<http://vstup.univ.kiev.ua/pages/61>) передбачає можливість оскарження вступника на освітню програму будь-якого рівня результатів вступного іспиту після оголошення результатів. «Положенням про порядок створення та організації роботи Екзаменаційної комісії в КНУТШ» передбачає, що у випадку незгоди з оцінкою, здобувач може подати апеляцію в день проведення іспиту або захисту кваліфікаційної роботи. «Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (п. 7.2) гарантується здобувачу право оскаржувати поточний контроль зверненням до оцінювача; оскаржувати результати або процедуру семестрового контролю зверненням до оцінювача або декана факультету. Приклади застосування процедур на даній ОНП з 2016 року відсутні.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

КНУТШ популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності. Політика, стандарти і процедура дотримання академічної доброчесності визначаються Статутом КНУТШ (п. 7.16) (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>), Етичним кодексом університетської спільноти (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>), Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ (пп. 9.8 та 10.7) (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>) та Положенням про Систему виявлення та запобігання академічному плагиату (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1352>). В КНУТШ для перевірки на плагиат використовується система Unicheck. В процесі розробки перебуває єдина система університетського депозитарію. Як запевнив членів експертної групи проректор з наукової роботи О. Жилінська, усі дисертаційні роботи в КНУТШ проходять обов'язкову перевірку. Її порядок чітко описаний у Положенні про Систему виявлення

та запобігання академічному плагіату (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1352>). Водночас, всі дисертаційні роботи оприлюднюються на сайті Науково-консультаційного центру КНУТШ (<http://scc.univ.kiev.ua/abstracts/>). Академічна доброчесність активно популяризується серед здобувачів ОНП. Її дотримання є одним із програмних результатів навчання за ОНП, який забезпечується такими освітніми компонентами як «Філософія науки та інновацій» та «Методологія історичних та археологічних досліджень». Як наслідок, здобувачі ОНП з першого року навчання розуміють свою відповідальність за порушення академічної доброчесності. Вагому роль в популяризації ідей академічної доброчесності відіграє структурний підрозділ КНУТШ – Наукова бібліотека імені М. Максимовича. У КНУТШ в «Положенні про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (п. 9.8) чітко прописана відповідальність за порушення академічної доброчесності здобувачами освіти та викладачами. У випадку порушення академічної доброчесності передбачається розгляд справи Комісією з етики, склад та порядок діяльності якої регламентується Етичним кодексом університетської спільноти (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>) та Порядком вирішення конфліктних ситуацій (<http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2020/02/%D0%BF%D0%B4%D1%84.pdf>). Постанови Комісії з етики мають враховуватися керівництвом факультету або університету під час прийняття рішення щодо порушника. За ОНП ситуацій з недотриманням правил академічної доброчесності не фіксувалось.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за даною ОНП є чіткими та зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та освітньо-наукової програми в цілому. Принципи академічної доброчесності є невід'ємною частиною освітнього процесу за даною ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Рекомендовано здійснити виважене дослідження причин відсутності випадків академічної не доброчесності. Зарубіжний досвід засвідчує, що такий стан справ є радше винятком, ніж реальним явищем, та не може слугувати достатнім доказом дієвості політики забезпечення академічної доброчесності.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь. На ОНП визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу. Вони забезпечують об'єктивність екзаменаторів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження. У КНУТШ визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз кадрового складу засвідчує, що науково-педагогічні працівники (НПП) задіяні в освітньому процесі на даній ОНП, відповідають академічній та професійній кваліфікації. Правдивість інформації поданої в звіті самооцінювання в Таблиці 2. «Зведена інформація про викладачів» підтверджена наявністю фахових публікацій за тематикою дисциплін, статей у фахових виданнях, монографій, підручників та посібників, методичних рекомендацій, статей в науково-практичних виданнях тощо. До викладання дисциплін за ОНП 032 Історія та археологія залучено 6 докторів наук, 1 кандидат наук. З них 6 професорів, 1 доцент. З'ясовано, що кваліфікація групи забезпечення освітнього процесу за даною ОНП сприяє досягненню цілей та програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного відбору на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників формується згідно з «Порядком конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у КНУТШ». Даний документ оприлюднено на сайті КНУТШ (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=184>) і в ньому зазначено чіткі процедури конкурсного добору викладачів. Зокрема, претенденти на посаду НПП (асистента, доцента, професора) після оголошення конкурсу подають документи на підтвердження відповідності посаді (копії дипломів про вищу освіту, науковий ступінь, присвоєне вчене звання). Для демонстрації академічної та професійної кваліфікації кандидат подає список наукових праць, а також проводить відкриту лекцію за присутності представників кафедри, на якій оголошено конкурс, або виступає з науковою доповіддю, тему якої визначає кафедра. На засіданні кафедри, після обговорення кандидатур, відкритим або таємним голосуванням виносяться рішення про відповідність кандидатів вимогам до посади. Після розгляду на кафедрі, рекомендація претендента на посаду НПП виносяться на розгляд вченої ради історичного факультету. Обраним вважається претендент, який набрав більше 50% голосів присутніх на засіданні членів вченої ради факультету. Кандидатури на посаду професора додатково розглядаються на засіданні Вченої ради Університету. Під час спілкування з гарантом ОНП Історія та археологія було підтверджено, що підбір кадрів спрямований на успішну реалізацію освітньої програми. Відзначимо, що порядок конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у КНУТШ не передбачає врахування результатів опитування здобувачів ОНП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Статутом КНУТШ (2.4) та «Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ» визначається важливість залучення роботодавців до розробки та перегляду освітніх програм. Роботодавці здійснювали рецензування ОНП Історія та археологія. Однак під час зустрічі із експертною групою вони не продемонстрували власного бачення розвитку ОНП Історія та археологія та розуміння механізмів впливу на цей процес. Водночас вони зазначили, що адміністрація КНУТШ завжди відкрита до співпраці. Доказом цього слугує той факт, що історичний факультет разом із академічними установами (потенційними роботодавцями) регулярно виступає співорганізатором заходів освітньо-наукового спрямування. Існує проблема більш активного залучення роботодавців до процесів модернізації ОНП. Під час зустрічі із експертною групою представники роботодавців продемонстрували не розуміння своєї ролі в процесах модернізації освітньої складової ОНП.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Під час зустрічі з експертною групою здобувачі ОНП підтвердили, що КНУТШ має добру практику запрошення гостьових лекторів для прочитання як курсів, так і окремих лекцій. Позитивним моментом є також те, що при обранні лекторів часто враховується саме наукове зацікавлення здобувачів. На історичному факультеті працюють на умовах сумісництва чи погодинної оплати відомі професіонали та експерти в галузі: директор Інституту історії України НАН академік В. Смолій, старший науковий співробітник відділу історії державного терору радянської доби Інституту історії України НАН доцент О. Бажан, старший науковий співробітник відділу історії України періоду Другої світової війни Інституту історії України НАН Т. Пастушенко та ін. І хоча безпосередньо вони не залучені до аудиторних занять, здобувачі ОНП мають можливість звертатися до них за консультаціями.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

В ході спілкування із академічним персоналом з'ясовано, що відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (п. 12.3.7), КНУТШ проводить періодичне оцінювання професійної компетентності та якості викладання НПП. Для моніторингу професійного розвитку використовується також процедура переукладання контрактів з НПП, в ході якої оцінюються досягнення викладача впродовж терміну роботи за контрактом (від 1 до 5 років) та приймається рішення щодо продовження/ ні співпраці університету з викладачем. В КНУТШ створено належні умови для підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників – НПП раз на п'ять років обов'язково проходять підвищення кваліфікації або стажування з метою вдосконалити методики викладання й проведення наукових досліджень, ознайомитись із новими навчально-методичними розробками. КНУТШ сприяє вільному вибору форм підвищення кваліфікації як в Україні, так і за її межами. Дотримуючись принципів академічної свободи та мобільності, НПП згідно з «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУТШ» (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk) має право вільно обирати місце, напрям, тематику наукового стажування та підвищення кваліфікації. Відзначимо, що для сприяння професійному розвитку викладачів в КНУТШ на базі Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича організуються періодичні тренінги, на кшталт регулярних вебінарів по роботі з наукометричними базами (Web of Science, Scopus).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

На історичному факультеті Університету з метою стимулювання розвитку викладацької майстерності проводиться щорічний рейтинг «Кращий викладач року». Рівень викладацької майстерності оцінюється здобувачами за допомогою анонімних опитувань, що проводяться на всіх рівнях освіти. Пропозиції щодо присвоєння звання «Кращий викладач року» надходять від кафедр до вченого секретаря факультету з метою обрання однієї кандидатури на засіданні вченої ради історичного факультету. Так, у 2019 р. «Кращим викладачем року» на історичному факультеті став доктор історичних наук, завідувач кафедри археології та музеєзнавства Р. Терпиловський, який активно залучений до реалізації ОНП Історія та археологія. Позитивно, що КНУТШ практикує щоквартальне преміювання НПП, які отримують позитивні відгуки з боку здобувачів освіти, мають високу публікаційну активність тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильною стороною критерію є високий професійний рівень, вмотивованість та активність НПП, що залучені до реалізації ОНП. Керівництво КНУТШ сприяє професійному розвитку викладачів, стимулює розвиток викладацької майстерності. Позитивною рисою є факт постійного підвищення кваліфікації викладачів. Процедури добору викладачів є прозорими та публічними.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони та недоліки не виявлено. Рекомендовано активізувати роботу із роботодавцями у питаннях модернізації (удосконалення) ОНП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Критерій 6 має взірцевий характер.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Огляд матеріально-технічних ресурсів ЗВО, здійснений ЕГ в ході акредитаційної експертизи, свідчить, що матеріально-технічна база повністю забезпечує реалізацію освітньої програми. Під час огляду її стану (blob:https://office.naq.gov.ua/186d07f4-4e9e-4dd5-8d90-7d5243702819) було виявлено, що аудиторії, де відбуваються заняття здобувачів ОНП, перебувають у належному стані, забезпечені комп'ютерами та мультимедійними проекторами. Бібліотека ім. Максимовича також продемонструвала високий рівень матеріально-технічного забезпечення, вона генерує бібліографічну інформацію, що було високо оцінено здобувачами під час їх інтерв'ювання. Стан гуртожитку для аспірантів здобувачами було оцінено як винятково гарний. Університет, як було виявлено під час інтерв'ю з адміністративним персоналом та сервісними структурними підрозділами, має власні поліграфічні потужності, які дозволяють публікувати власні видання. Заклад також співпрацює з видавництвами м. Київ (у тому числі «Наукова думка», «Либідь»), що дозволяє, за необхідності, публікуватися великими накладками. Загалом за результатами опитування здобувачів даної ОП питання щодо рівня матеріального забезпечення отримали позитивні оцінки; дещо низькими, хоча теж позитивними, були оцінки доступності та актуальності навчальних матеріалів та сучасної наукової літератури.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Було встановлено, що НПП та здобувачі мають безоплатний доступ до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, що було підтверджено під час інтерв'ю з обома групами, сервісними структурними підрозділами та під час безпосереднього огляду матеріально-технічної бази. Доступ максимально дебіюрократизовано, навіть до таких специфічних інституцій, як відділ стародруків. Перевірка дисертаційних робіт здобувачів та публікацій НПП на антиплагіат в системі Unichек здійснюється безкоштовно. Втім у ЗВО жодною з груп стейкхолдерів не порушувалося питання перевірки наукових публікацій здобувачів, хоча під час інтерв'ю зі здобувачами освіти така проблема викликала значну цікавість останніх. Під час фінального брифінгу представники закладу позитивно оцінили таку ідею.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Було встановлено, що заклад вживає розумних заходів для підтримки безпеки середовища освітнього процесу за ОНП. У гуртожитках вона підтримується згідно з правилами внутрішнього розпорядку (<https://studmisto.knu.ua/management/documents/regulation-documents/257-pravy-la-vnutrishnoho-rozporyadku>). У будівлях, що обслуговують здобувачів за ОНП, діє пропускний режим, поєднаний з обов'язковою дезинфекцією та температурним скринінгом, запровадженими в період загальнонаціонального карантину; ці факти було підтверджено під час огляду матеріально-технічної бази. Для задоволення потреб та інтересів здобувачів за ОНП створено відповідні умови. Так, бібліотека ім. Максимовича має, зокрема, широкий доступ до фахової періодики, в тому числі англомовної. Під час інтерв'ювання здобувачів було встановлено критичну можливість для них цього фактору як для аспірантів, чий план має потужну наукову складову. Інфраструктура ЗВО загалом отримала схвальні відгуки аспірантів та НПП, які викладають на даній програмі.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Освітня та організаційна підтримка здійснюється історичним факультетом КНУТШ та відділом підготовки та атестації науково-педагогічних кадрів. Інформаційна підтримка забезпечується за рахунок оновлення сайту університету, телеграм-каналу та безпосереднього інформування здобувачів відповідальними працівниками ЗВО. Інформаційну та консультативну підтримку, крім зазначених підрозділів, надають також відділ академічної мобільності, відділ міжнародного співробітництва – щодо можливостей здійснення здобувачами навчально-наукової діяльності в інших ЗВО – та бібліотека ім. М. Максимовича – щодо науково-бібліографічної інформації та публікації результатів дослідження. Соціальна підтримка здійснюється, з точки зору закладу, в першу чергу, через поліпшення побутових умов проживання у гуртожитках; на веб-сайті історичного факультету за посиланням «Соціальна підтримка аспірантів» містяться відомості щодо виплат стипендій та поселення до гуртожитку (<http://www.history.univ.kiev.ua/socialna-pidtrimka-aspirantiv/>). У відомостях СО зазначається, що КНУТШ має механізм надання матеріальної допомоги малозабезпеченим, премій за наукові досягнення.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Станом на час виїзної експертизи серед здобувачів таких осіб не було в наявності. Втім зазначені умови у ЗВО витримуються. Так, Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ містить правове утвердження прав і можливостей осіб з особливими освітніми потребами (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf). Під час огляду матеріально-технічної бази було встановлено, що будівлі університету обладнані для осіб з інвалідністю – наявні окремі місця для паркування, розташовані ближче до входу, а в будівлі наявний спеціальний ліфт, окремо виділений для них. Заклад надає за потреби академічні відпустки, а також відпустки по догляду за дитиною.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО діє Положення про організацію освітнього процесу (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>), Порядок вирішення конфліктних ситуацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2020/02/пдф.pdf>), якими передбачено процедуру, принципи та механізми вирішення конфліктних ситуацій. Наявний також Етичний кодекс КНУТШ

(<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>) та Постійна комісія Вченої ради з питань етики КНУТШ. Під час інтерв'ю зі здобувачами освіти було виявлено неконфліктний клімат на ОНП, передусім, на думку останніх, через відкритість працівників ЗВО до звернень щодо проблем.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Матеріально-технічна база цілком забезпечує реалізацію освітньої програми на високому рівні та досягнення визначених нею цілей та програмних результатів навчання. Експертна група відзначає відкритість та доступність освітнього середовища для здобувача, де бюрократизацію доступу до нього, високий рівень матеріально-технічного забезпечення. Здобувачі і представники студентського самоврядування демонструють високий рівень громадянської свідомості та готовність до відстоювання своїх прав. Заклад демонструє інклюзивне ставлення до осіб з обмеженими можливостями.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

У зв'язку з незнанням здобувачів про існування деяких ключових документів щодо конфліктних ситуацій та їх врегулювання експертна група рекомендує проводити ознайомлювальні заходи після вступу на навчання. Рекомендується розглянути питання щодо можливості доступу для здобувачів до перевірки власних публікацій на антиплагіат через їх зацікавлення цим, виявлене під час інтерв'ю. Рекомендується включити до питальника пункт, що дозволить виявити рівень вдовolenості здобувачів соціальною підтримкою з боку ЗВО. Рекомендується розширити на веб-сайті факультету інформацію щодо соціальної підтримки здобувачів освіти, зокрема щодо порядку отримання допомоги для малозабезпечених та премій за наукові досягнення.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою повністю відповідають критерію 7 і мають взірцевий характер.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

ЗВО керується у цьому питанні наказом ректора «Про затвердження Тимчасового порядку розгляду пропозицій щодо внесення змін до описів ступеневих освітніх програм» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Tymchasovyj_poryadok_vnesennya_zmin_do_OOP.pdf). ЗВО планує створення комітету з вдосконалення та перегляду даної ОП, що має упорядкувати її модернізацію та полегшити комунікацію між структурними підрозділами університету. У травні 2020 р. утворено Сектор моніторингу якості освіти, щодо якого створено положення (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/TSNUK_sector_monitoringu.PDF), яке регламентує його роботу і визначає його статус як однієї з ключових структур, що беруть участь у перегляді ОП. Таким чином, ЗВО перебуває у процесі впровадження новітніх процедур перегляду освітньої програми.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час експертизи було встановлено, що залучення здобувачів освіти до вдосконалення ОНП має обмежений характер. Університетське опитування аспірантів (ад'юнктів) демонструє негативну оцінку ними своїх можливостей вплинути на вдосконалення ОНП. Під час інтерв'ю з цією групою стейкхолдерів виявлено, що вони звертали увагу не на ОНП загалом, а на власні, передовсім наукові, інтереси і можливість їх реалізувати. В інтерв'ю з НПП, які

працюють на програмі, було встановлено, що пропозиції від здобувачів були наявні, але стосувалися не ОП загалом, а змін у викладанні окремих предметів (порядок і розмір тематичних модулів тощо). ЗВО в березні 2020 р. проведено факультетське опитування щодо рівня вдовolenості здобувачів, яке містить форму для внесення зауважень та пропозицій щодо освітнього процесу на ОНП. Під час інтерв'ю з гарантом експертів було поінформовано про плани щодо подальших змін в ОП, у тому числі з урахуванням проведених опитувань здобувачів.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час інтерв'ю з представниками роботодавців було встановлено, що ними надавалися рекомендації зі вдосконалення даної ОНП, передовсім в контексті проходження практики у фахових установах та проведення занять та заходів для здобувачів освіти. Встановлено, що такі контакти є частими, але не мають регулярного характеру. Під час відеозустрічі ними було надано додаткові рекомендації, зокрема, щодо включення до числа вибіркових дисциплін предметів з музейного та архівного фаху, що демонструє подальші перспективи щодо модернізації програми з їх можливим використанням. ЗВО планується запрошення представників роботодавців до участі в засіданнях комітету зі вдосконалення ОП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Така практика відсутня через те, що наразі ОНП не має випускників. Проте ЗВО вже створено Сектор моніторингу якості освіти, на який покладаються такі обов'язки відповідно до Положення (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/TSNUK_sector_monitoryngu.PDF). Планується також долучення до цього процесу Сектору працевлаштування КНУТШ (<http://job.univ.kiev.ua/>). Під час інтерв'ю зі здобувачами та представниками роботодавців було встановлено, що окремі аспіранти наразі вже співпрацюють з фаховими установами, а отже існує можливість використання досвіду такої діяльності та вирішення проблем, які виникають у її перебігу, задля модернізації програми.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Наразі система забезпечення якості освіти перебуває у стадії реорганізації з метою оптимізації процесу реагування. Сектором модернізації якості освіти готуються рекомендації та консультації щодо самооцінювання ОНП. ЗВО докладаються зусилля щодо виявлення думки всіх стейкхолдерів; під час відеоконференції з гарантом програми останнім було зазначено плани щодо перегляду ОНП в поточному році з метою врахування їх пропозицій, а також результатів акредитаційної експертизи.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Освітньо-наукова програма наразі проходить первинну акредитацію.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

ЗВО орієнтований на постійне вдосконалення ОНП, що відчувається, зокрема, під час інтерв'ю з проектною групою, НПП та представниками роботодавців. Здобувачі, що навчаються на програмі, демонструють слабе зацікавлення у процесі модернізації через нерозуміння механізмів та своїх можливостей, проте не обмежені у цьому інституціями, залученими у перегляді ОНП і спонукаються до цього.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Готовність до регулярного перегляду ОНП при виникненні потреби. Умотивованість НПП до вдосконалення програми з урахуванням сучасних наукових трендів. Інтенсивна робота у II семестрі 2019/2020 н. р. та I семестрі 2020/2021 н. р. щодо реорганізації внутрішньої системи забезпечення якості освіти

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабка залученість здобувачів до процесу вдосконалення ОП. Рекомендується: посилити інформування здобувачів про їх можливості впливу на вдосконалення ОНП, зокрема одразу після вступу; виробити порядок та частоту взаємодії з Сектором моніторингу якості освіти, особливо після організації Комітету зі вдосконалення ОНП; розглянути можливість створення електронної форми врахування пропозицій роботодавців щодо вдосконалення ОНП; врахувати результати опитувань здобувачів, які навчаються на даній ОНП; виробити систему збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОП та освітня діяльність за цією ОП загалом відповідають Критерію 8 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Такі правила і процедури є наявними. Документи, вказані в відомостях СО (Статут КНУТШ (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>), Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>), Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf>), Етичний кодекс університетської спільноти (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>)) перебувають у відкритому доступі та містять чіткі та затверджені загальні права та процедури, що лежать в основі функціонування даної ОНП. Під час експертизи фактів порушень виявлено не було. Втім здобувачі продемонстрували необізнаність щодо Етичного кодексу університетської спільноти, хоча й водночас поділяли вказані в ньому засади.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

ОНП розміщено у вказаній ЗВО за посиланням секції сайту історичного факультету. Посилання на ОНП: (<https://drive.google.com/file/d/1QPP4o8GMZgRzfsdIeZaKV2AaEl-6tQN9/view>). Документ було розміщено за допомогою Google Drive 5.04.2020.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Сайт історичного факультету КНУТШ за вказаним у відомостях самооцінювання посиланням (<http://www.history.univ.kiev.ua/asp-ta-dok/>) містить достовірну інформацію щодо ОНП, її цілей, очікуваних результатів навчання та компонентів. За посиланням <http://www.history.univ.kiev.ua/vstup-do-asp/programms/> є змога переглянути також навчальний план, робочі програми навчальних дисциплін, програму асистентської педагогічної практики та підсумкового іспиту. Сторінка, що містить вказані компоненти, є легкодоступною при

використанні пошукових сервісів (зокрема, є першим посиланням у сервісі Google при запиті «Аспірантська програма кнутш історія»).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Доступність, крім самої програми, широкого кола відомостей щодо ОНП у мережі Інтернет. Легкість пошуку і навігації серед відомостей щодо ОНП та її компонентів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Рекомендовано оприлюднити проєкт змін до ОНП 2020 р. на веб-сайті не пізніше, ніж за місяць до коригування програми.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою повністю відповідають критерію 9 і мають взірцевий характер.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Освітньо-наукова програма 032 Історія та археологія за своїм змістом здатна сформуванати у здобувачів вищої освіти спеціально-історичні, загально-методологічні, педагогічно-методичні та комунікаційні компетентності. Освітні компоненти, включені до навчального плану, дотичні до тематики наукових досліджень аспірантів і забезпечують повноцінну підготовку до дослідницької (Філософія науки та інновацій, Методологія історичних і археологічних досліджень та ін.) та викладацької діяльності (тренінг «Сучасні технології у вищій освіті», асистентська практика). Прикладами відповідності змісту ОП науковим інтересам аспірантів є також і вибіркові дисципліни, які повністю охоплюють поле наукових інтересів здобувачів – археологія, давня, середньовічна, нова і новітня історія України, історіографія, джерелознавство, стародавня історія світу, історія середніх віків, нова та новітня історія країн світу, історія мистецтва.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Експертна група після вивчення відомостей самооцінювання, додаткових інформаційних матеріалів (blob:<https://office.naqa.gov.ua/a8dfc1e0-3642-4fce-8ca2-26d074a2c9d4>) та результатів інтерв'ювання здобувачів пересвідчилася у відповідності наукової діяльності аспірантів напрямові досліджень наукових керівників, наприклад проф. Ставнюк В.В. – дослідник історії стародавнього світу є науковим керівником здобувачів Кір'якова О. та Бауліної К., які досліджують питання історії давньої Греції, проф. Терпиловський Р.В. – фахівець з археології є науковим керівником здобувачів Чечуліної І. та Валентиної К. які досліджують кераміку Ольвії та клинкову зброю середньовічної Європи, проф. Войцехівська І.Н. – фахівець з проблем джерелознавства є науковим керівником здобувачів Понамарчук І., Криницької Т., Кіма Мінсеуна з питань архівознавства та ін. Останній – здобувач-іноземець, який досліджує науковий доробок відомого українського вченого Марка Варшавчика. Цей факт також підтверджує вагомість наукової школи Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Експерти також відзначають новизну наукової діяльності аспірантів, зокрема у вивченні історії мистецтва (завідувач кафедри історії мистецтв, проф. Котляров П.М.)

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Університет організаційно та частково і матеріально забезпечує в межах ОП можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів. НПП історичного факультету започаткували і редагують шість наукових видань, включених до категорії Б Переліку фахових видань України: Вісник КНУ. Історія, Європейські історичні студії, Американська історія та політика, Часопис української історії, Текст і образ: актуальні проблеми історії мистецтва, Етнічна історія народів Європи. В них регулярно публікуються здобувачі за ОНП. Серед традиційних способів апробації результатів досліджень здобувачів є їх оприлюднення на наукових семінарах кафедр, щорічних конференціях - «Шевченківська весна. Секція «Історія»», «Дні науки історичного факультету», «IstPublica: публічна історія в Україні та світі», кафедральні конференції. Під час інтерв'ю здобувачі підтвердили відомості СО відносно того, що університет в межах ОП створює умови для проведення наукових досліджень аспірантів і забезпечує можливість апробації їх результатів, зокрема, аспірантам надано доступ до інформаційних баз даних (безкоштовний доступ до Scopus, Web of Science).

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

У КНУТШ діє Відділ академічної мобільності, який інформує про можливі стипендії та гранти, що дозволяють здобувачам пройти стажування або навчання за кордоном. Формами академічної мобільності для здобувачів освітньо-наукового ступеня доктор філософії є: навчання за програмами академічної мобільності, мовне стажування, наукове стажування. Зокрема, здобувач В. Шевченко пройшов стажування у Leibniz-Institut für Ost-und Südosteuropaforschung (IOS) за програмою академічної мобільності BAYHOST Förderantrag Mobilität Universität Regensburg (м. Регенсбург, жовтень-листопад 2018 р.), здобувач С. Гуменний пройшов наукове стажування згідно умов участі в «Стипендіальній програмі Уряду Республіки Польща для молодих науковців 2018/2019 навчального року» на базі Центру Східноєвропейських досліджень Варшавського університету та інституту історії гуманітарного факультету Університету Марії Кюрі-Склодовської у Любліні (Республіка Польща). Здобувачі ОНП також мають можливість долучитися до міжнародної академічної спільноти через участь у міжнародних наукових заходах на базі історичного факультету, а саме: VII Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Шевченківська весна 2019: Історія», Київ, 15.03.2019; XIII Міжнародної конференції «Дні науки історичного факультету», Київ, 16-18.05.2019 та ін. Також вони беруть активну участь у закордонних наукових заходах. Так, здобувач С. Гуменний взяв участь у I-й Міжнародній студентсько-докторантській конференції «Aktualne problemy ukrainistyki» (Люблін, 5 червня 2019 р.). Здобувачі ОНП активно публікуються у періодичних виданнях, які входять до Переліку фахових видань України. Всі публікації регулярно вносяться до Баз публікацій КНУТШ. Частина здобувачів має власні профілі у спеціалізованих ресурсах для науковців – ORCID, ResearcherID, academia.edu тощо. Це сприяє підвищенню видимості їх публікацій. Нині, історичний факультет активно працює над включенням власних періодичних видань до наукометричних баз, що у майбутньому, безсумнівно, допоможе здобувачам даної ОНП активніше долучитися до міжнародної академічної спільноти через наукові публікації.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Наукові керівники здобувачів провадять наукові дослідження в рамках фундаментальних тем наукових досліджень, що реалізуються кафедрами історичного факультету. Наукові керівники здобувачів регулярно публікуються у періодичних виданнях, які входять до Переліку фахових видань України та міжнародних наукометричних баз. Наприклад, Mashevskiy O., Sukhobokova, O. Ukrainian immigrants in Post-War Western Germany / O. Mashevskiy, O. Sukhobokova // Східноєвропейський історичний вісник. – 2020. – 15. – С. 254-259; Danylenko O. Modern Vision of National Tragedy. The Encyclopedia of Holodomor in 1932-1933 in Ukraine / Oleksandr Danylenko // Східноєвропейський історичний вісник – 2019. – 11 – С.241-244 та ін. Всі публікації науково-педагогічних працівників КНУТШ регулярно вносяться до Баз публікацій Університету. Окрім того, наукові керівники беруть участь у різноманітних науково-дослідних проєктах. Наприклад, проф. В. Сергійчук у 2017 р. отримав грант від Фондації Українського Голодомору-Геноциду (Чикаго, США) на публікацію книги «Депортація українців до Казахстану». Доценти О. Сокирко та А. Руккас увійшли до групи авторів колективної монографії «Історія українського війська» (2016 р.). Спільної участі наукових керівників і здобувачів у дослідницьких проєктах виявлено не було.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості

здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності у КНУТШ регулюється низкою нормативних актів: «Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ» – встановлює принципи дотримання доброчесності, види порушень та стягнень для здобувачів освіти (п. 9.8) та НПП (п. 10.7); «Етичним кодексом університетської спільноти» – додатково роз'яснюються види порушень академічної доброчесності та етичних принципів (п. 4); «Положенням про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у КНУТШ» – регламентує практику запобігання порушенням академічної доброчесності здобувачами освіти та викладачами, зокрема шляхом перевірки робіт за допомогою системи Unichек. Відповідно до «Етичного кодексу університетської спільноти», щодо особи, на яку надійшла скарга про неетичну поведінку та порушення принципів академічної доброчесності, здійснюється процедура розгляду порушень керівником структурного підрозділу КНУТШ (якщо це незначні порушення, спричинені браком досвіду або недостатнім розумінням принципів та норм академічної доброчесності) або Комісією з етики (розглядає грубі порушення, до яких належить і порушення доброчесності науковими керівниками здобувачів). Комісія, встановивши факт порушення академічної доброчесності («Порядок вирішення конфліктних ситуацій у КНУТШ» <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1335>), може рекомендувати керівництву КНУТШ та факультету вжити відповідних заходів, зокрема усунути особу від виконання обов'язків наукового керівника. У КНУТШ перевіряють підлягають дисертаційні роботи на здобуття ступеня доктора філософії, а також монографії, підручники, статті й тези доповідей викладачів, які публікуються видавництвом КНУТШ. Перевірку дисертаційних робіт за допомогою системи Unichек здійснює оператор Науково-консультаційного центру КНУТШ. Звіт, згенерований системою, надається на перевірку експерту з відповідної галузі знань та спеціальності. Висновок експерта має містити заключення про наявність або відсутність академічного плагіату, компіляції, неналежно оформлених посилань тощо. На ОНП не виявлено випадків порушень академічної доброчесності серед науково-педагогічних працівників та здобувачів

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Серед позитивних практик слід відмітити спроможність університету забезпечити в межах ОП для здобувачів апробацію результатів наукових досліджень. На історичному факультеті функціонує 10 кафедр, які повною мірою забезпечують можливості реалізації наукових інтересів здобувачів в різних напрямках історичного знання. Навчання аспірантів з інших країн, зокрема Китаю, підтверджує високий рівень організації навчання через дослідження на історичному факультеті КНУТШ. Експертна група засвідчує можливість ЗВО сформулювати відповідні разові спеціалізовані вчені ради для атестації здобувачів, які проходять підготовку за ОП 032 Історія та археологія.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Рекомендується залучення здобувачів до спільної з науковими керівниками участі в дослідницьких проєктах та грантових програмах.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

ОП відповідає визначеному критерію, організація навчання через дослідження має високий рівень практичної реалізації.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Експертна група засвідчує ефективну і оперативну взаємодію з НПП, здобувачами історичного факультету та гарантом ОП, констатує глибоку зацікавленість представників академічної спільноти в подальшій розбудові процесу

підготовки наукових кадрів України, які під час відкритої зустрічі порушували актуальні питання про тематичну спрямованість досліджень на розробку міжпредметних тем і проблем, розширення організаційних можливостей залучення фахівців суміжних наук як опонентів на захистах дисертацій. Всі відео зустрічі було організовано вчасно і в повному обсязі.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	A
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	A
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	A
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	A
Критерій 6. Людські ресурси	A
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	A
Критерій 10. Навчання через дослідження	A

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Кадри_1.pdf</i>	JRzObCK5MjoILvKTgUFn6oXw5/8fwyebFjuPDicT7 u0=
Додаток	<i>Програма_ОНП-032_Історія та археологія_30.05.pdf</i>	zbzAfhbSNYmA5ogJFykqZFAj4lFnnE8N1bpKogPS/3 Y=
Додаток	<i>Кадри_2.pdf</i>	NVoNoZoEkpaSSV3eSPEsfmPyvZ1xhdKo3t4jivz8tG Y=
Додаток	<i>10_Контингент.pdf</i>	xLENMCZ1r0b81Os61GSQPemoiaQqiU+bOmXfGlffj eU=
Додаток	<i>Презентація-матеріально технічної бази.pdf</i>	7jviAufb6bwjx+Aiy5orBEQzrFFprKfQfjXUZkKmv4M =

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Докашенко Галина Петрівна

Члени експертної групи

Шніцер Ігор Омелянович

Ткаченко Вадим Олексійович